

۲۲۴ ۱۳۱

بدنام اوله همه ستی از اوست

عشق الهی، تنها مسیر سعادت جاودان

مولفین: فاطمه طاهری زاده و صدیقه زابلی غضنفر آبادی

www.ketab.ir

انتشارات آریا دانش

مهر ۱۴۰۰

سرشناسه	: طاهری زاده، فاطمه، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور	: عشق الهی، تنها مسیر سعادت جاودان / مولفین فاطمه طاهری زاده و صدیقه زابلی غضنفرآبادی.
مشخصات نشر	: تهران: آریا دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۷۷ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۶۲-۴۶-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: عشق و عبادت الهی (اسلام)
موضوع	: God (Islam) -- Worship and love
موضوع	: خداشناسی (اسلام)
موضوع	: God (Islam) -- Knowableness
شناسه افزوده	: زابلی غضنفرآبادی، صدیقه، ۱۳۶۷-
رده بندی کنگره	: ۲/BP۲۴۶
رده بندی دیویی	: ۶۶۴/۳۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۵۴۸۵۷۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

هر گونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدید آورنده، به نامش خلاف قانون، شرع و اخلاق است. موارد تخلف را به دفتر مرکزی "انتشارات آریا دانش" گزارش فرمایید.

عنوان: عشق الهی، تنها مسیر سعادت جاودان

مولفین: فاطمه طاهری زاده و صدیقه زابلی غضنفر آبادی

صفحه آرا: مهدی رادمهر

ناشر: آریا دانش

نوبت: اول ۱۴۰۰ شمارگان: ۱۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۶۲-۴۶-۷

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان آزادی، خیابان بهزاد، پلاک ۳۲ واحد ۱۴ تلفن ۸۸۵۶۲۲۷۳

www.ariyadanesh.ir

حق چاپ جهت ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱	فصل اول: کلیات
۲	مقدمه
۲	۱-۱- بیان مساله
۳	۱-۲- پرسش های تحقیق
۳	۱-۳- فرضیه ها
۳	۱-۴- سابقه و ضرورت تحقیق
۴	۱-۵- اهداف پژوهشی
۵	۱-۶- روش تحقیق
۵	۱-۷- مفهوم شناسی
۵	۱-۷-۱- عشق
۵	۱-۷-۲- احب
۵	۱-۷-۳- سعادت
۶	۱-۷-۴- شوق
۶	۱-۷-۵- مودت
۸	۱-۸- مفهوم شناسی اصطلاحی
۸	۱-۸-۱- عشق
۹	۱-۸-۲- محبت
۹	۱-۸-۳- شوق
۹	۱-۸-۴- سعادت
۱۳	فصل دوم: نقش عشق مجازی در وصول انسان به سعادت در قرآن و حدیث
۱۴	۲-۱- مقدمه
۱۴	۲-۲- تعریف عشق مجازی
۱۵	۲-۳- نظریات مختلف در باب عشق مجازی
۱۶	۲-۳-۱- تقسیمات عشق در عرفان و فلسفه
۱۶	۲-۳-۲- عشق حقیقی و عشق مجازی در عرفان
۲۰	۲-۳-۳- عشق حقیقی و عشق مجازی از دیدگاه فلاسفه
۲۲	۲-۳-۴- نظر ملاصدرا در باب این عشق
۲۴	۲-۴- عشق از منظر آموزه های دینی
۲۴	۲-۴-۱- عدم کاربرد اصطلاح عشق در آموزه های دینی و نکوهش عشق

مقدمه

از شگفتی‌ها و زیبایی‌های عالم آفرینش پدیده‌ی ناشناخته‌ی عشق است که همچون وجود مفهومش در غایت ظهور و کنهش در غایت خفاست. عشق در فلسفه و بخصوص در عرفان از چنان اهمیتی برخوردار است که تقریباً تمام عرفا و فلاسفه‌ی بزرگ بابی را تحت همین نام برای آن قرار داده‌اند. در عرفان، عشق از مهم‌ترین مباحث عرفان نظری و عملی است. در واقع تجلی عشق است که تمام مراتب خلقت را ایجاد می‌کند و به ظهور می‌رساند؛ در فلسفه نیز فلاسفه بزرگی همچون ابن‌سینا، سهروردی و ملاصدرا با توجه به مبانی مکاتب خویش از عشق سخن گفته‌اند. عرفا و فلاسفه منشاء اصلی و واقعی عشق را عشق الهی می‌دانند و همه عشق‌ها را مظهری از این عشق به حساب می‌آورند. در این میان به مسئله عشق مجازی نیز پرداخته‌اند. بخصوص ملاصدرا در کتاب حکمت متعالیه بحثی را تحت عنوان عشق الظرفاء اختصاص داده است. که اگر در این عشق تمام ضوابط دینی رعایت شود می‌تواند به عشق حقیقی و الهی ختم شود. از طرفی در دین مبین اسلام نیز به مقوله‌ی عشق و محبت اشاره شده است و شواهد فراوانی در قرآن و روایات وجود دارد که به استناد کلام قرآن مجید آنجا که خداوند تبارک و تعالی در آیه‌ی ۲۱، سوره مائده می‌فرماید «فسوف یاتی الله بقوم یحبهم و یحبونه» (خداوند آنان را دوست می‌دارد و آنان (بیز) او را دوست دارند. ادیان آسمانی به‌ویژه دین مبین اسلام بر پایه مهر و محبت بنیان‌گذاری شده است و تمامی پیامبران و فرستادگان الهی، مهر و محبت را یکی از اهداف اصلی دین خود بیان می‌کردند. از مهم‌ترین مقوله‌های اسلام در بحث مهر و محبت، اظهار علاقه به پروردگار و فرستادگان به‌ویژه انمه معصومین (علیهم‌السلام) می‌باشد. از این رو قرآن کریم سفارش ویژه‌ای به موضوع محبت معصومین (علیهم‌السلام) کرده است از جمله آیه شریفه (قل لا استنکم علیه اجرا الا الموده فی القربی) و در احادیث زیارت جامعه کبیره، زیارت عاشورا و حدیث کساء و... به اهمیت این موضوع اشاره شده است.

۱-۱- بیان مسئله

مسئله عشق و محبت الهی از مفاهیمی می‌باشند که در نصوص دینی استعمال شده‌اند. اگرچه کاربرد این اصطلاحات با توجه به متعلق‌هایشان متفاوت است ولی آنچه که مسلم است از شایع‌ترین تقسیم‌بندی‌ها، در این حوزه تقسیم عشق حقیقی و مجازی است که در جوامع عرفانی از آن به تفصیل سخن گفته شده است عشق جز جدایی‌ناپذیر واقعیت است عشق چیزی است که موجودات را جذب یکدیگر و جذب مبدأشان می‌کند عشق با خدا آغاز می‌شود نه با مایس عشق حقیقی در این عالم، در نهایت جز عشق به خداوند نیست از لوازم عشق آن است که عاشق را تابع و تسلیم اراده و فرمان معشوق می‌گرداند؛ به طوری که جز وصل به او و کسب خشنودی او هیچ هم و غمی ندارد. در قرآن کریم اگرچه لفظ عشق نیامده ولی از معنای با الفاظ دیگر مانند حب و مودت سخن رفته است

و زیباترین مظهر محبت ممدوح، عشق الهی است که در بطن تمام آیه‌های قرآن کریم و در ظاهر برخی آیاتش می‌توان به‌وضوح مشاهده نمود «والذین آمنوا اشد حبا لله» از طرفی اساس خلقت بر محبت است اساس دسته‌بندی انسان‌ها و سعادت و شقاوت در محبت است و سعادت غایی را نیز باید در عشق و محبت الهی بیابیم. حال اگر عشق توأم با محبت گردد می‌تواند مسیر و مجرای مناسب برای رسیدن به سعادت غایی گردد در تحقیق حاضر بر آنیم که این مفاهیم را ابتدا از منظر مفاهیم دین مورد بررسی قرار دهیم سپس چگونگی ارتباط تقسیم‌بندی مذکور با یکدیگر و نقش آن در سعادت انسانی را از منظر آیات و روایات تبیین نماییم.

۲-۱- پرسش‌های تحقیق

سوالات اصلی ما در این تحقیق عبارت‌اند از:

- ۱- عشق، محبت و سعادت بر چه مبانی معناشناختی استوار است؟
- ۲- عشق مجازی در رسیدن انسان به سعادت دارای چه نقش‌هایی است؟
- ۳- عشق حقیقی در رسیدن انسان به سعادت دارای چه نقش‌هایی است؟

۳-۱- فرضیه‌ها

۱) عشق، محبت مفرط یا تعلق شدید قلب به کسی یا شخص خاصی است. محبت عبارت از غلیان دل است در مقام به لقاء محبوب. سعادت نیز به معنای خوب بختی، نیک بختی، خجستگی، همایونی، یمن برکت است. و در اصطلاح عشق، میل مفرط است و اشتیاق عاشق و معشوق از عشق است و به معنی فرط حب و دوستی است. و محبت میل باطن است به عالم جمال و آن و گونه است محبت عام و محبت خاص. و سعادت عبارت است از میل به مطلوب و سعادت ضد شقاوت است.

۲- بادر نظر گرفتن موازین دینی عشق مجازی می‌تواند یل و معبری برای رسیدن به عشق حقیقی و همچنین سعادت باشد

۳- بادر نظر گرفتن عشق و محبت حقیقی و راستین، انسان می‌تواند به سعادت درخور آن برسد.

۴-۱- سابقه و ضرورت تحقیق

مفهوم عشق، سعادت و محبت که در نصوص دینی و روایی فراوان دیده می‌شود، مورد توجه بسیاری از عرفا و فلاسفه نیز بوده است که هر کدام نظریات بسیاری را به این مسئله اختصاص داده‌اند و به آن پرداخته‌اند، در ضرورت این تحقیق همین بس که باعث گشایش مفهوم عشق الهی می‌شود و نتیجه آن نیز نظری خواهد بود. همچنین طبق تحقیقات انجام‌شده پایان‌نامه‌ها و مقالات فراوانی تحت عنوان‌های دیگر کار شده است. به نمونه‌هایی اشاره می‌شود:

کتاب‌ها

- ۱) بنی‌هاشمی، محمد، کتاب عقل، جهان بین، مسعود، تهران، انتشارات نیا، ۱۳۸۵
- در کتاب فوق آقای بنی‌هاشمی با ذکر عباراتی از مرحوم ملاصدرا در ارتباط با عشق مجازی، به نقد عبارات وی پرداخته است و به روایات ناظر در مسئله‌ی محبت و عشق نیز می‌پردازد.
- ۲) کاشفی، محمدرضا، آیین مهرورزی، دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۸۷
- نویسنده در کتاب فوق به مباحثی تحت عنوان محبت، اقسام و اسباب محبت، محبت خداوند سبحان، محبت رسول خدا(ص)، محبت اهل بیت (ع) و... پرداخته است.

مقاله‌ها

- ۱) منیری، عفت السادات، عشق مجازی منهج عشق ربانی، فصلنامه علمی ترویجی زبان و ادبیات فارسی، شماره ۱۸، تابستان ۱۳۸۸
- در این مقاله، به نمونه‌های از عشق مجازی همچون عشق حضرت یعقوب علیه‌السلام به حضرت یوسف علی نبینا و علی آله علیه‌السلام پرداخته شده است؛ ضمن آنکه برخی از داستان‌ها و تماتیل عرفانی همچون لیلی و مجنون، رابعه بنت کعب نیز در مقاله تحلیل شده است.
- ۲) نصیری، علی، عشق مجازی ماهیت و آسیب‌ها، فصلنامه مطالعات معرفتی در دانشگاه اسلامی، شماره ۴۰، زمستان ۱۳۸۷
- در مقاله‌ی فوق، به تقسیم‌بندی عشق به حقیقی و مجازی پرداخته شده است. همچنین تفاوت‌های عشق حقیقی و مجازی نیز مورد بحث قرار گرفته است.

۵-۱- اهداف پژوهشی

خداوند متعال با قرار دادن نبی خاتم و اولیای عظیم الشان خود، لطف خویش را بر بنده‌های خویش تمام نموده است، و با وجود دین کامل نبی خاتم و معارف غنی اهل بیتش، راه را برای هرگونه کج‌فهمی در معرفت الهی بسته، و سالکان طریق معرفت الله را با مراجعه به این دو ثقل گران‌بها، از رجوع به دیگران بی‌نیاز ساخته است.

بی‌شک فهم محبت و عشق الهی، در همه ابعاد آن و به‌خصوص قبل از ایجاد، سهمی عظیم در ایجاد یک معرفت صحیح نسبت به خداوند متعال خواهد داشت.

به این ترتیب هدف اصلی تحقیق، تبیین محبت الهی و ارتباط آن با سعادت با رجوع به معارف قرآن کریم و معارف والای اهل بیت، هست از این رهگذر معرفتی صحیح نسبت به خداوند متعال، میسر شود.